Lluís Muntada

Lluís Muntada (Riudellots de la Selva, 1964) és doctor en filosofia i lletres. Exerceix de professor, articulista i crític literari. Des de l'any 2008 dirigeix la Col·lecció Josep Pla de la Diputació de Girona. Ha participat als grups de lectura, actes i xerrades de les biblioteques Salvador Allende de Girona, Sant Feliu de Guíxols, Celrà, Riudellots de la Selva, i Francesca Bonnemaison i Jaume Fuster de Barcelona. Troba els seus llibres a les biblioteques: http://dom.cat/zen

1. Faig aquesta feina perquè...

Amb el temps he comprovat que el més just és resignar-se a no saber donar respostes completes sobre un mateix, ni tan sols sobre allò que més ens identifica. No sé, o almenys no sé de manera precisa, per què escric. En tot cas ho sé de manera diversa, negativa i aproximativa: escric perquè no sabria no escriure; escric perquè necessito multiplicar o atenuar la força de la realitat, aquesta altra ficció, quotidiana; escric per esquivar-me a mi mateix i, així, autooblidar-me durant llargs períodes; escric perquè potser no sabria fer res més (i aquesta broma no és una broma); però sobretot escric perquè "em surt de dins" (tot i que m'estimo més expressar aquesta mateixa idea de la forma elegant amb què l'expressa Spinoza: "les coses perseveren en el seu ésser"). Veig l'escriptura com un destí.

2. L'adjectiu que millor defineix la meva obra és...

No en tinc ni idea. No m'agrada pensar-hi.

3. El primer record que tinc d'una biblioteca és...

Quan tenia 8 anys vaig acompanyar la meva cosina germana Esperança a la Biblioteca de la Casa de Cultura de Girona. La conjunció entre els llibres de les lleixes i la gravetat d'alguns rostres il·luminats per les làmpades de les taules em van sorprendre. Després, en les estratificacions de la memòria, aquell record es va convertir en llunyania. La Biblioteca Pública de Girona per a mi era "llunyania", igual com declara aquella veu en off a la pel·lícula Roma, de Fellini, quan diu que un dels primers records que té de Roma és el rètol de la seva població, un senyal rovellat que indicava que Roma estava llunyíssim, a molts quilòmetres de distància.

4. Penso que les biblioteques són...

La meva idea de biblioteca està molt condicionada per Jorge Luis Borges. Borges va començar somiant el paradís sub specie de biblioteca i va acabar descobrint que, com passa amb tantes altres utopies, el paradís de la biblioteca en realitat era un laberint capaç d'un horror aclaparador. La biblioteca de Babel, cèlebre conte de Borges, és un museu de llibres que conté tota la literatura possible, és una literatura exterior a la vida, prèvia a l'experiència creativa, buidada de sensibilitat humana, que emmagatzema una literatura morta. Poc després de l'arribada de la democràcia a Txèkia vaig anar a la Biblioteca nacional de Praga. Vaig quedar impressionat de la magnitud d'aquell edifici, sense cap llibre visible, només amb murs atapeïts d'armaris amb petits calaixets, per a mi del tot incomprensibles. Vaig jugar amb l'ambigüitat de demanar a una bibliotecària, posseïdora d'un rostre sever i vestida amb una bata blava, un llibre, qualsevol, sobre "Neruda", jugant a veure si em portarien un exemplar del meu admirat escriptor txec Jan Neruda o bé de l'escriptor xilè Pablo Neruda. Vaig haver d'omplir tres formularis, llarguíssims, parapolicíacs. Al cap d'un parell d'hores aquella dona va emergir d'una comporta per tornar-me la meva sol·licitud estripada, indicatiu que no hi havia cap llibre que coincidís amb aquell nom. Em va semblar que jo estava a dins d'una obra de Hrabal. A la Biblioteca nacional de Buenos Aires em va estremir passar pels mateixos llocs que havien passat Borges i Groussac. A la Biblioteca nacional de França he après que les biblioteques han de procurar el son regenerador dels lectors, molts lectors hi fan becaines, el son, l'entreson, és indispensable per a la lectura. A la Biblioteca nacional de Paraguay hi havia menys llibres que a casa meva. Al sud de la Xina vaig estar en una biblioteca on no vaig entendre res: si m'haguessin tancat a dins d'aquella biblioteca durant tota una eternitat, hauria estat incapaç de desxifrar res. A Mali, a ran del desert, un home va retirar una lona per descobrir un pou sec, immens, estava ple de llibres manuscrits: "la nostra biblioteca", va dir. Internet és una plasmació aproximativa de la biblioteca de Babel. Ara la majoria de biblioteques em semblen monuments de la paradoxa: simples hipermercats multimèdia. Cap a on anem? Una gratificació de fons tristíssim la vaig experimentar quan una biblioteca em va vendre La institució oratòria de Quintilià, de la col·lecció "Bernat Metge". Em va costar 1 euro. Se'l treien del cim, aquest llibre. Devien necessitar espai per col·locar-hi les obres de Paulo Coelho. Cada vegada m'agraden més les lleixes no gaire plenes de llibres, a la manera de Wittgenstein, que només tenia dos o tres llibres a la seva habitació. M'imagino la vellesa amb una lleixa amb dos o tres llibres. Un serà la

Bíblia.

5. Un llibre que m'ha marcat ha estat...

La transformació, de Kafka. És un llibre que va representar una sacsejada en tots els ordres de la meva sensibilitat. Però sobretot és un llibre que m'acompanya. Hi converso, em mostra la naturalesa al·lucinatòria de la realitat. La seva influència no només no minva sinó que creix. No em concebria sense aquest llibre. També vull esmentar L'illa del tresor (Stevenson), Viatge al fons de la nit (Céline), En els espadats de marbre (Jünger), Huckleberry Finn (Twain) o El llibre del desassossec (Pessoa).

6. Llegir és recomanable per...

Perquè la lectura és una de les pràctiques més completes de la sensibilitat i la intel·ligència humanes, és la via civilitzadora fonamental. Coneixement, gaudi, aïllament, diàleg, emoció, passió, imaginació, avorriment, elecció, empatia, criteri..., la lectura, la bona lectura, té aquests atributs infinits. La lectura no garanteix per si sola el paradís, ni necessàriament ens fa més bons ni més savis, però sí que pot representar una important defensa contra la barbàrie. També vull dir que he conegut persones molt sàvies i perspicaces tot i que quasi eren analfabetes i que pràcticament no havien llegit res. Totes aquestes persones, però, tenien una característica comuna: eren grans escriptors orals, grans explicadors d'històries, grans observadors i conversadors.

7. La pregunta que m'hauria agradat que em féssiu...

És precisament aquesta, que em permet autopreguntar-me: "digues les deu paraules que et són més essencials". I responc: llum, mare, casa, engany, por, lletra, desig, carrer, Sant Martí, oblit i 'i'.

Data de l'entrevista: 2012-04-16